

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ**

**Дәстүрлі Тәжібаев оқулары шеңберінде өткізілетін әл-Фараби атындағы
ҚазҰУ-дың 80-жылдығына арналған «ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ
ПРАКТИКАЛЫҚ ПСИХОЛОГИЯНЫҢ ҚАЛЫПТАСУ ТАРИХЫ МЕН
ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАСЫ» тақырыбындағы
Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының
МАТЕРИАЛДАРЫ**

МАТЕРИАЛЫ

**Международной научно-практической конференции
«ИСТОРИЯ ФОРМИРОВАНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
ПРАКТИЧЕСКОЙ ПСИХОЛОГИИ В КАЗАХСТАНЕ», посвященной
80-летию Казахского национального университета имени аль-Фараби
в рамках традиционных ежегодных Тажигаевских чтений**

MATERIALS

**of International Research and Practical Conference
«HISTORY OF FORMATION AND PROSPECTS OF PRACTICAL
PSYCHOLOGY DEVELOPMENT IN KAZAKHSTAN» Dedicated to 80th
Anniversary of Al-Farabi Kazakh National University within a frame of the
traditional annual Tazhibaev's readings**

Алматы, 2014 ж.

УДК 159.9(063)

ББК 88

Д 21

Ұйымдастыру алқасы:

Төраға:

Мұтанов Ғ.М., техника ғылымдарының докторы, профессор, академик, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ ректоры

Төраға орынбасарлары:

Бүркітбаев М.М., химия ғылымдарының докторы, профессор, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ бірінші проректоры

Рамазанов Т.С., физика-математика ғылымдарының докторы, профессор әл-Фараби атындағы ҚазҰУ ғылыми-инновациялық жұмыс жөніндегі проректоры

Ахмед-Заки Д.Ж., техника ғылымдарының докторы, профессор, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ оқу жұмысы жөніндегі проректоры

Жаманбаласова Ш.Е., әлеуметтану ғылымдарының докторы, профессор, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ әлеуметтік даму жөніндегі проректоры

Масалимова А.Р., философия ғылымдарының докторы, профессор, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ философия және саясаттану факультетінің деканы

Өмірбекова А.Ө., философия ғылымдарының кандидаты, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ философия және саясаттану факультетінің деканының ғылыми-инновациялық жұмыс және халықаралық байланыс жөніндегі орынбасары

Қалымбетова Э.К., психология ғылымдарының кандидаты, доцент, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ философия және саясаттану факультеті жалпы және этникалық психология кафедрасының меңгерушісі

Д 21 Дәстүрлі Тәжібаев оқулары шеңберінде өткізілетін әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың 80-жылдығына арналған «ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ПРАКТИКАЛЫҚ ПСИХОЛОГИЯНЫҢ ҚАЛЫПТАСУ ТАРИХЫ МЕН ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАСЫ» тақырыбындағы Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының МАТЕРИАЛДАРЫ=МАТЕРИАЛЫ Международной научно-практической конференции «ИСТОРИЯ ФОРМИРОВАНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПРАКТИЧЕСКОЙ ПСИХОЛОГИИ В КАЗАХСТАНЕ», посвященной 80-летию Казахского национального университета имени аль-Фараби в рамках традиционных ежегодных Тажибиевских чтений=MATERIALS of International Research and Practical Conference «HISTORY OF FORMATION AND PROSPECTS OF PRACTICAL PSYCHOLOGY DEVELOPMENT IN KAZAKHSTAN» Dedicated to 80th Anniversary of Al-Farabi Kazakh National University within a frame of the traditional annual Tazhibayev's readings/- Алматы, 2014.-556 б.- Қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-7453-60-2

УДК 159.9(063)

ББК 88

Ұйымдастыру алқасының мүшелері:

Жарықбаев К.Б., пед.ғ.д., психол.ғ.д., жалпы және этникалық психология кафедрасының профессоры
Жұбаназарова Н.С., психол.ғ.к., жалпы және этникалық психология кафедрасының доценті, оқу-әдістемелік және тәрбие жұмысы жөніндегі кафедра меңгерушісінің орынбасары

Жолдасова М.К., жалпы және этникалық психология кафедрасының аға оқытушысы, Ph.D, ғылыми-инновациялық жұмыс және халықаралық ынтымақтастық жөніндегі кафедра меңгерушісінің орынбасары

Түркіпиев-ұлы Ж. пед.ғ.к., жалпы және этникалық психология кафедрасының профессоры

Ким А.М., психол.ғ.д., жалпы және этникалық психология кафедрасының профессоры

Дүйсенбеков Д.Д., психол.ғ.д., жалпы және этникалық психология кафедрасының профессор м.а.

Бердібаева С.К., психол.ғ.д., жалпы және этникалық психология кафедрасының профессоры

Аймағанбетова О.Х., психол.ғ.д., жалпы және этникалық психология кафедрасының профессоры

Ахтасова Н.С., психол.ғ.д., жалпы және этникалық психология кафедрасының профессоры

Токсанбаева Н.Қ., психол.ғ.д., жалпы және этникалық психология кафедрасының профессоры

Ташминова Ф.С., психол.ғ.д., жалпы және этникалық психология кафедрасының профессор м.а.

Қабакова М.П., психол.ғ.к., жалпы және этникалық психология кафедрасының доценті

Құдайбергенова С.К., психол.ғ.к., жалпы және этникалық психология кафедрасының доценті м.а.

Құнанбаева М.Н., психол.ғ.к., жалпы және этникалық психология кафедрасының доценті м.а.

Садықова Н.М., психол.ғ.к., жалпы және этникалық психология кафедрасының доценті м.а.

Лисова А.А., жалпы және этникалық психология кафедрасының аға оқытушысы

ISBN 978-601-7453-60-2

© ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ
УНИВЕРСИТЕТІ, ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ
ФАКУЛЬТЕТІ

МАЗМҰНЫ

1 СЕКЦИЯ. ҚАЗІРГІ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ПСИХОЛОГИЯНЫ ҚҰРУДАҒЫ ӘДІСНАМАЛЫҚ БАҒЫТТАР МЕН КОНЦЕПЦИЯЛАР

СЕКЦИЯ 1. МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ И КОНЦЕПЦИИ ПОСТРОЕНИЯ СОВРЕМЕННОЙ КАЗАХСТАНСКОЙ ПСИХОЛОГИИ

Гарифбаев О.С.

Некоторые аспекты организации коллективного научного исследования ... 11

Гарифбаев Т.Ж., Аймаганбетова О.Х.

Концептуальные подходы к проблеме изучения профессионального
развития как психологического феномена 17

2 СЕКЦИЯ. ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ КАДРЛАРДЫ ДАМУАЛАУДЫҢ ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК ҚАМТАМАСЫЗ ЕТІЛУ МӘСЕЛЕСІ СЕКЦИЯ 2. ПРОБЛЕМА УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКОЙ ОБЕСПЕЧЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИХ КАДРОВ

Абдышев Н.А., Байдалиева А.М.

Мағалім оқушы қарым-қатынасының психологиялық-педагогикалық
әрекеттері 25

Абдышев Ш.Ш., Абилямажинова О.С.

Алғашқы оқу орнындағы студенттердің педагогикалық зерттеу процесінде
психологиялық құзыреттілігінің қалыптасуы 46

Абдышев Н.А., Манасова А.С.

Төртінші оқу орындарының оқу-әдістемелік жұмысындағы
инновацияларды басқару 34

Абметжанова М.Б.

Төртінші оқу орындарындағы адамгершілік тәрбиесін қалыптастырудың
мәселелері 39

Абметжанова С.

Бас мамандардың коммуникативті құзіреттілігін қалыптастыру
мәселелері 42

Абдылдақызырова Н.С., Пахратдинова Б.У., Лиясова А.А.

Төртінші оқу орнындағы студенттердің педагогикалық зерттеу процесінде
психологиялық құзыреттілігінің қалыптасуы 46

Абдылова З.У., Шынарбекова М.Қ.

Атлетикалық синдром оқытушының шығармашыл іс-әрекетіне кері әсер
етуі фактор ретінде 50

Абдылдаева Ш.Д., Бекмурзаева Р.

Бірінші педагогтарды әлеуметтік-педагогикалық іс-әрекетті
қалыптастыруға дайындау мәселесі 57

Абдыбекова Г.С.

Эмоциональное состояние педагога на успеваемость обучаемых
студентов 61

Абдылова Д.Т.

Формирование профессионально-ценностных ориентаций студентов-
психологов 1 курса в процессе обучения 66

**Халықаралық ғылыми-практикалық конференция
«Қазақстандағы практикалық психологияның қалыптасу тарихы мен даму перспективасы»**

психологов. 25-28 июня 2003 года: В 8 т. — СПб.: Изд-во С-Петербург. ун-та, 2003. — Т.6. — С.185-188.

3. Вахромов Е. Вершины жизни и пути их достижения // Прикладная психология и психоанализ. — 2001. — № 4. — С.18-23.

4. Горбоконенко Н.В. Копинг-стратегии — фактор социально-психологической компетентности // Ежегодник Российского психологического общества: Материалы 3-го Всероссийского съезда психологов. 25-28 июня 2003 года: В 8 т. — СПб.: Изд-во С.-Петербург. ун-та, 2003. — Т.2. — С. 407-409.

5. Андрущенко Д.В., Логинова И.А. Повышение психологической компетентности руководителей дошкольных образовательных учреждений в условиях группового взаимодействия // Психологическая наука и образование. — 2001. — № 1.

6. Митина Л.М. Учитель как личность и профессионал. — М., 1994.

7. Коджаспирова Г.М., Коджаспиров А.Ю. Педагогический словарь: Для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений. — М.: «Академия», 2000. — С. 56.

8. Якиманская И.С. Развивающее обучение. — М., 1979.

9. Кузьмина Н.В. Способности, одаренность, талант учителя. — Л., 1985.

10. Плутина М.И. Компетентность преподавателей как условие психологизации образования // Ежегодник Российского психологического общества: Материалы 3-го Всероссийского съезда психологов. 25-28 июня 2003 года: В 8 т. — СПб.: Изд-во С.-Петербург. ун-та, 2003. — Т.6. — С. 349-353.

Психологиялық құзыреттіліктің құрылуының мақсаты, өсіп келе жатқан жасөспірімдердің өмірлік компетенттілікті құрудағы аса қиын стратегиялық міндеттерді шешудегі, өзектілік арқылы кәсіби және өмірлік сәттілік және студенттердің индивидуалды ресурстарының дамуының негізі болып табылады.

Задача формирования психологической компетентности как основы дальнейшей профессиональной и жизненной успешности за счет актуализации и развития индивидуальной ресурсности студентов является ступенькой к решению более сложной стратегической задачи формирования жизненных компетенций у подрастающего поколения.

The task of forming psychological competence as a basis for further professional and life success by updating and development of individual resources of the students is a step toward solving the more complex problem of forming a strategic life competences among the younger generation.

**АСТЕНИЯЛЫҚ СИНДРОМ ОҚЫТУШЫНЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛ
ІС-ӘРЕКЕТІНЕ КЕРІ ӘСЕР ЕТУШІ ФАКТОР РЕТІНДЕ**

*Ельбаева З.У.,
Шынарбекова М.Қ.*

Қазіргі таңда психологтарға клиенттер ыңаршау, физиологиялық әлсіздік және өздерінің психологиялық күйін түсіне алмау мәселесін түсіну және шешу мақсатында көп хабарласады. Көптеген психолог зерттеушілердің еңбектерінде

созылмалы шаршау, физиологиялық әлсіздік, жүйке жүйесінің тозуы мен көңіл-күйдік тез ауысуы астениялық халдің симптомдары (сипаттамалары) ретінде анықталған. Түрлі мамандықтар саласындағы мамандар жалпы популяциясында астения 10 мен 45% шегінде қарастырылады. Астенниктер астенияны созылмалы шаршау негізінде сипаттағанымен, ғылыми деңгейде астения мен тұрақты созылмалы шаршау синдромдарының ара жігін айқындай білу керек.

Вирус ауруы адам организіміні қалай әсер етсе, шаршау адам санасезіміне, психологиялық күйіне солай әсер етеді. Ғылыми деректерде шаршауды – адамның іс-әрекетке дайындық деігейінің төмендігі, психологиялық, физиологиялық әлсіздігі ретінде сипаттайды. Шаршау кейде ұзақ уақыт демалыс немесе физиологиялық аурудан кейін яғни, алдыңғы жағдайлардың салдары ретінде сипаталады. Адамдағы қалыпты шаршау объективті, субъективті себептерге байланысты қалыпты пайда болып психологиялық, медициналық көмексіз емделеді, қалпына келеді [1]. Дегенмен шаршау тұрақты және созылмалы болса, онда ол адам организімінің адаптациондық ресурстарының (адамның иммундық жүйесінің төмендеуі, детоксикация үрдісінің бұзылуы, жүйке және эндокрин реттеуіштерінің бұзылуы және т.б.) әлсіреуіне, төмендеуіне әкеледі. Аталған созылмалы, тұрақты шаршау астениялық синдромның туындауының негізгі факторы болып есептеледі[2].

«Астения» терминін ғылыми айналымға 1735 жылы Джон Браун енгізген. Джон Браун көптеген жүйке жүйесі аурулары әлсіздік, шаршау негізінде туындайды немесе дамиды деп есептеген.

Ғалым Касаткин Дмитрий Сергеевич өзінің ғылыми еңбектерінде астенияны – нозологиялық-саматикалық симптомокомплектік формасына жататын жүйке жүйесінің психологиялық ауруы ретінде сипаттаған.

Біз өз зерттеулеріміз және (на основе методики Л.Д.Малковой) Д. С. Касаткиннің зерттеулеріне сүйене астения созылмалы шаршау, есте сақтау қабілетінің төмендеуі, жүйке жүйесінің тозуы, зейінді шоғырландыра және тұрақтандыра алмау сипатымен сипатталатын жүйке жүйесінің психологиялық ауруы ретінде сипаттадық.

Астениялық синдром құрылымына төмендегілер жатады:

1. Созылмалы, тұрақты шаршау, іс-әрекетті орындауға ішкі дайындықтың, нақтылық пен оны жүзеге асыру тұжырымының болмауы және осындай психологиялық күйдің салдары ретінде есте сақтаудың нашарлауы, зейіннің шашыраңқылығы күрделі іс-әрекетте оңай қателітерді жасау, көңіл-күйдің болмауы мен қоршаған-ортамен қарым-қатынасқа түсу деңгейінің төмендеуі.

2. Жоғары деңгейдегі тітіргенгіштік, қоршаған орта шындығына қалыптан тыс эмоционалды жауап және осындай психологиялық күйдің салдары ретінде өзіндік формадағы дезадаптация деңгейінің жоғарылауы.

3. Түрлі сипаттағы сомато-вегетативтік бұзылулардың болуы мүмкін [2].

Астениялық синдром түрлері:

1. Гипостеникалық
2. Гиперстеникалық
3. Донозологиялық

Егер клиникалық сипатта тұрақты шаршау мен әлсіздік - тітіркенгіштік пен кез келген нәрсеге қызу қанды қатынастан басымдық ететін болса, онда ол астенияның гипостеникалық нұсқасы (күйі). Егер тітіркенгіштік пен кез келген нәрсеге қызу қанды қатынас шаршау мен әлсіздіктен басымдық ететін болса онда ол астенияның гиперстениялық нұсқасы.

Біздің зерттеулерімізде астенияның үшінші түрі донозологиялық астенияны қарастырамыз. Донозологиялық астения яғни физиологиялық, психологиялық, ақыл-ес жүктемелерінің шектен тыс болуынан, жұмыс пен демалысты дұрыс ұйымдастырылмауы, ұйқының дұрыс болмауынан туындайтын астенияның бір түрі. Әлеуметтік деңгейде донозологиялық астенияны «ақпараттық неyroз» ретінде деп сипаттайды.

Қазіргі таңда астения жүйке жүйесі ауруларының ішінде ең көп тараған синдром ретінде сипатталады, ол жүйке жүйесі ауруларының 34,1% құрайды.

М.Е.Собен астения синдромының 28 астам симптомдарын бөліп көрсеткен. Ең көп тараған астения синдромының симптомдары:

- 95% — көп жылау немесе жылауға бейімділік;
- 90% — одышка;
- 87% — алушандылық немесе жоғары деңгейдегі тітіркенгіштік;
- 70% — жоғары жеңгейдегі үрей және ауымшылдық;
- 60,7% — шаршау.

Л.Д.Малков 1977 жылы астения құрылымын басқадай сипаттамалар негізінде зерттеген. Оның астения шкаласында 42 сипаттама қамтылған. Л.Д.Малков зерттеуі барысында зерттеу методикасынан бөлек, зерттелушілерге бақылау әдісін де қолданған. Бақылау барысында астения синдромы бар зерттелушілер мен астения синдромы жоқ адамдар мінез-құлқы мен іс-әрекетін салыстырмалы зерттеген. Бақылау және тест нәтижелеріне сүйене Л.Д.Малков астения синдромының сипаттамаларын шығарған.

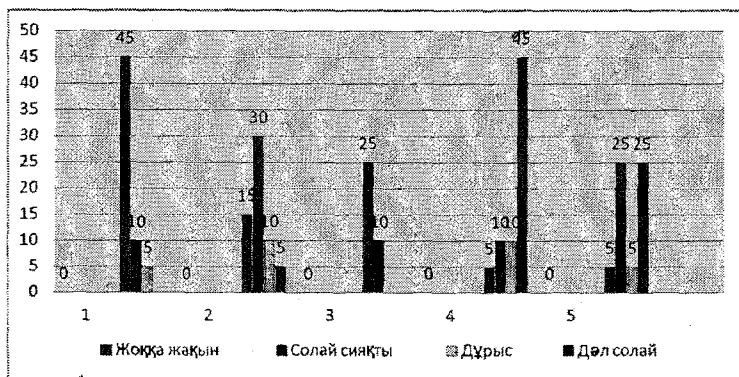
Мысалыр: ұйқысынан тұрған сәттің өзінде адам өзіні шаршаулы сезінуі, белгілі бір іс-әрекеттер мен мәселелерді шешуге зауқының болмауы, зейінінің шашыранқылығы, адамдармен қарым-қатынасқа түскісі келмеуі, көздің тез шаршауы, белсенділік іс-әрекетінің тез ауыспалылығы, сыртқы тітіркендіргіштерге есту мүшөміздің жоғары сезімталдылығы және т.б. Клиникалық салада жоғарыда аталған сипаттамалар невроз бен астения синдромының белгілері ретінде тіркеледі.

Біз эксперименталдық бөлімінде, оқытушылардың астениялық синдром деңгейін анықтау мақсатында «№1154 /ГФ «Қазақстандағы педагогтардың кәсіби деформацияларын психологиялық-педагогикалық профилактикасы» жобасы аясында зерттеу жүргіздік. Зерттеу ҚазҰУ базасында ұйымдастырылды,

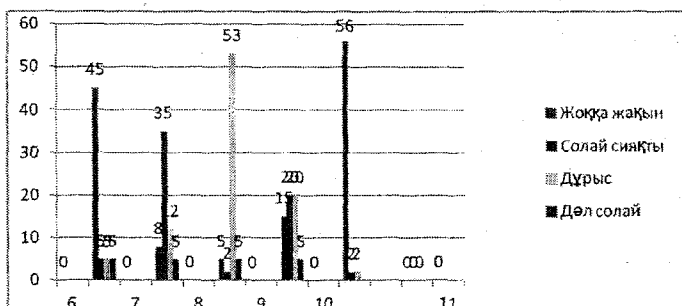
зерттеуде Л.Д. Малковтің астенияны диагностикалауға арналған тест-сауалнамасы «Астениялық Кейіп Шкаласы (АКШ)» методикасы қолданылды, зерттеуге 60 оқытушы қатысты.

Л.Д. Малковтің астенияны диагностикалауға арналған тест-сауалнамасы «Астениялық Кейіп Шкаласы (АКШ)» методикасы төмендегідей нәтиже көрсетті:

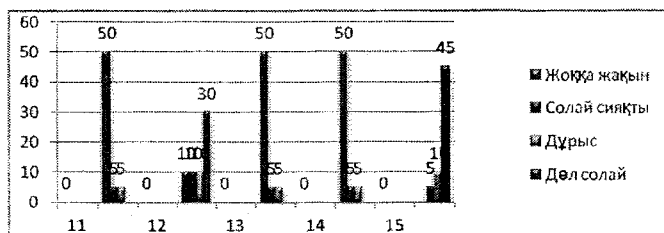
1. Мен үлкен қысымдылықпен жұмыс жасаймын
2. Мен зейінімді бір объектіде қиын шоғырландырамын
3. Менің жыныстық өмірім мені қанағаттандырмайды
4. Күті менің жүйке жүйемді тоздырады
5. Мен буын әлсіздігін сезінемін

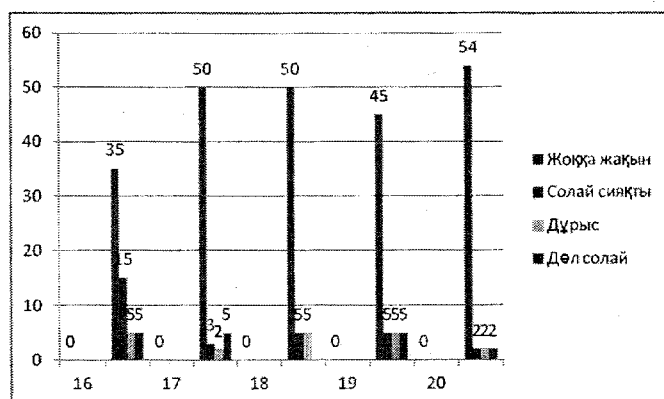
6. Менің кино немесе театрларға барғым келмейді
7. Мен ұмытпаңмын
8. Мен өзімді шаршаулы сезінемін
9. Ұзақ уқыттық кітап оқу менің көзімді талдырады
10. Менің қолым дірілдейді

11. Менің тәбетім төмен
12. Мен шулы ортада немесе шулы жиындарба болуды ұнатпаймын
13. Оқығанымды тез түсіне алмаймын
14. Менің қолым және аяқтарым суық
15. Мен ренжігішпін

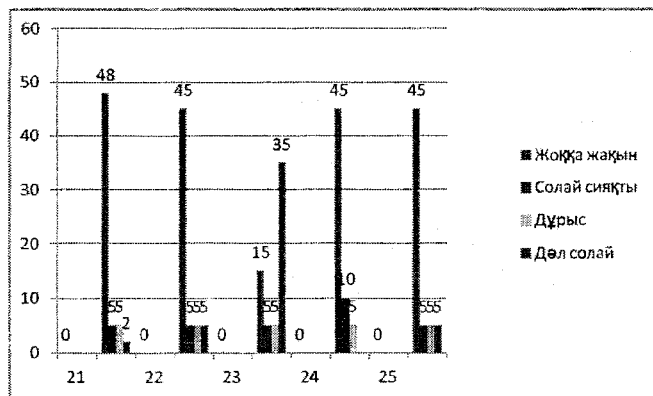

16. Менің басым ауырады
17. Мен таңертең шаршаулы болып оянамын
18. Менде бас айналу болуы мүмкін
19. Менің буындарым тартылуы мүмкін
20. Менің құлағым кейде шушылдайды

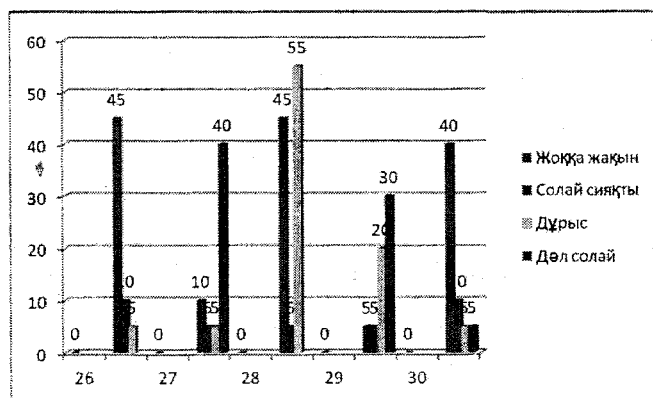

21. Мені кейде жыныстық өмірім ойландырады
22. Басымда кейде ысымдық сезінемін
23. Жалпы шаршауды сезінемін
24. Теменде ауруды сезінемін
25. Өмір мен үшін қысымдықпен байланысты

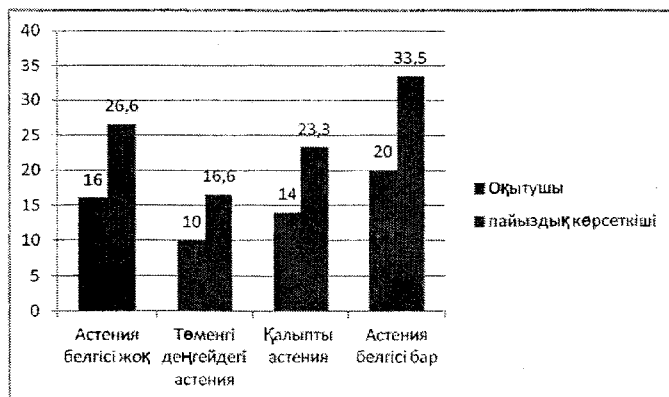
**Халықаралық ғылыми-практикалық конференция
«Қазақстандағы практикалық психологияның қалыптасу тарихы мен даму перспективасы»**

26. Менің басым обручпен байланған сияқты
 27. Мен шудан тез оянамын
 28. Адамдар мені жалықтырады, шаршатуы мүмкін
 29. Уайымдаған кезде мен терлеймін
 30. Мазасыз ойлар мені ұйықтатпайды

Жоғарыда көрсетілген ақпараттарға сүйене оқытушылардың астениялық синдром деңгейін нәтижелерін келесідей анықтауға болады.

Сурет-1. Оқытушыларға жүргізілген «Астениялық Кейіп Шкаласы» методикасының нәтижесі

Жалпы Г. Романенконың пікірі бойынша астения адамдағы зат айналысы, түрлі жүйелер мен органдардың интенсивті іс-әрекеттерінің төмендеуі, бірақ бұзылған процестерді қайта қалпына келе алатын процесстер ретінде сипаттайды.

Астенияны емдеу астенияны тудырған себептерді анықтауға тікелей байланысты.

1. Психологиялық кеңес. Ең алдымен негізгі аурулар айқындалып, тұлғаның индивидуалды жас және дербес ерекшеліктеріне байланысты емдеу іс-шаралары мен кезеңдері айқындалады.

2. Симптоматикалық емдеу. Симптоматикалық емдеу барысында аурудың негізгі көрсеткіштері мен сипаттарын жоюға бағытталған жүйелік процедуралар ұсынылады. Емделушілерге: минералды дәрумендер кешені, антидепрессант дәрілері, ноотропты құралдар, транквилизаторлар, нейролептиктер, терапия, психологиялық кеңес.

3. Психогигиена. Астениялық синдромы бар адамға ұйқы, тамақтану, демалыс, табиғатқа шығу, спорт, жұмыс уақыты белгіленген күн тәртібі ұсынылады.

4. Психотерапия.

Медикаментті емделу өзіне түрлі дәрументтер мен тітіркенушілікті төмендетуге арналған транквилизаторларды қабылдаумен сипатталады. ы. Сонымен қоса кейбір астенияның күрделі деңгейінде физиотерапиялық емдеулер (электросон, дәрі құралдабымен қосылған электрофорез және т.б.), массаж, емдік гимнастика, санаторлық-курорттық емдеулермен сипатталады. Қазіргі таңда психотерапевтік емдеу әдісі мен рефлексотерапия емдеу әдісі де кеңінен қолданылуда.

Әдебиеттер

1. И. Кондаков. Психологический словарь, 2000 г.
2. Бородулин В.И., Ланцман М.Н. Справочник: Болезни. Синдромы. Симптомы, 2009 г.
3. Одинак М.М. и соавт. Астенические состояния (Пособие для врачей). СПб.: Военно-медицинская академия, 2003.
4. Аведисова А. Терапия астенических состояний // Фармацевтический вестник
5. <http://nevrozov.ru/astenicheskij-sindrom.html>
6. <http://lecheniedepressii.ru/simptomv-astenicheskogo-sindroma.html>

**БОЛАШАҚ ПЕДАГОГТАРДЫ ӘЛЕУМЕТТІК-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ
ІС-ӘРЕКЕТТІ ҰЙЫМДАСТЫРУҒА ДАЙЫНДАУ МӘСЕЛЕСІ**

*Иманғалиева Ш.Д.,
Бекмурзаева Р.*

Болашақ маманның әлеуметтік іс-әрекетті игеруі барысындағы адамгершілік-психологиялық әлеуетінің дамуы әлемдік мәдениет пен ұлттық-мәдени дәстүрлерді де меңгеруімен қатар жүруі қажет. Осы кезеңге дейін этникалық дәстүрлер қарастырылмай, тұлға социум негізінде ғана этнос шеңберінен тыс, этникалық дәстүрлер ықпалынсыз қарастырылып келді. Әлеуметтік-педагогикалық қатынас-адамның әлеуметтік қалыптасуына әсер ететін қоғамдық қатынастарды зерттеу, жеке адамның мінез-құлық мотивациясын, педагогикалық механизмдерін айқындау болып табылады. Тұлғаның әлеуметтік қалыптасуының онтогенездік аспектісі әлеуметтік-психологиялық ғылымда Б.Г. Ананьев, Г.М. Андреева, В.С. Мерлин, Б.Д. Парыгин, С.Л. Рубинштейн т.б. ғалымдардың еңбегінде қарастырылған. Б.Д. Парыгин индивидтің әлеуметтік ортаға енуін бейімделу және әлеуметтік рөл мен қызметтерді игеру деп түсіндірді. Г.М. Андреева тұлғаның әлеуметтік қалыптасуын екі жақты процесс ретінде қарастырды, бірінші жағынан әлеуметтік ортаға ену арқылы индивидтің әлеуметтік тәжірибені игеруі, екінші жағынан белсенді іс-әрекет арқылы индивидтің әлеуметтік байланыстар жүйесін белсенді түрде қайта жаңғырту процесі болып табылады. Ғылыми-зерттеу жұмыстарын талдау барысында болашақ педагогты әлеуметтік-педагогикалық іс-әрекетті ұйымдастыруға дайындау мәселесіне деген қызығушылықтың зор екендігін көреміз. Осы мәселенің теориялық-әдіснамалық бағытын А.Н. Тесленко, Н.Д. Хмель, К.Ж. Қожахметова, әлеуметтік-бағдарлық бағытын Г.А. Аңламасова, А.Г. Қазмағамбетов, А.А. Катюжный, Л.К. Керимов, Г.Ж. Менлибекова, Б.К. Мухамеджанов, С.А. Ұзақбаева, кәсіби-бағдарлық бағытын Б.А. Абдыкаримов, С.А. Абдыманапов, Г.Ж. Менлибекова, С.Т. Сабыров, Т.С. Садыков зерттеді. Қазіргі таңда педагог әлеуметтік-педагогикалық іс-әрекетті ұйымдастыру барысында тұлғаны

**Дәстүрлі Тәжібаев оқулары шеңберінде өткізілетін әл-Фараби атындағы
ҚазҰУ-дың 80-жылдығына арналған «ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ
ПРАКТИКАЛЫҚ ПСИХОЛОГИЯНЫҢ ҚАЛЫПТАСУ ТАРИХЫ МЕН
ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАСЫ» тақырыбындағы
Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының
МАТЕРИАЛДАРЫ**

МАТЕРИАЛЫ

**Международной научно-практической конференции
«ИСТОРИЯ ФОРМИРОВАНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
ПРАКТИЧЕСКОЙ ПСИХОЛОГИИ В КАЗАХСТАНЕ», посвященной
80-летию Казахского национального университета имени аль-Фараби
в рамках традиционных ежегодных Тажигаевских чтений**

MATERIALS

**of International Research and Practical Conference
«HISTORY OF FORMATION AND PROSPECTS OF PRACTICAL
PSYCHOLOGY DEVELOPMENT IN KAZAKHSTAN» Dedicated to 80th
Anniversary of Al-Farabi Kazakh National University within a frame of the
traditional annual Tazhibaev's readings**

*Шартты баспа табағы 34,75.
Пішіні 60x84 1/16. Таралымы 50 дана.
Тапсырыс №46.*

*ЖШС "Алла прима" баспасы
Алматы қаласы, Ратушного к-сі, 80 тел. 251 62 75*